

het veld naar huis keert met 'n paar vrienden en zij een herder ontmoeten.

„Hoe schoon!” jubelt hij los. „In de onmetelijke natuur schijnen de schepsels door geheimzinnige banden met hun omgeving verbonden te wezen. Zie dezen scheper, die, gehuld in zijn wijden, groven mantel, naar de hoeve terugkeert! Zijn donkere silhouet tegen den hemel heeft iets buitengewoons. Hij schijnt tot 'n ander ras te behoren en de simpele afstammeling van de groote bijbelsche herders te wezen. Van Paschen tot St. Maarten slaapt hij onder den blooten hemel. Als zijn voorouders leest hij in de lange zomernachten in het oneindige Boek des hemels, waarin de sterren de letters zijn.”

Hoe 'n heilige blijdschapvoerer door dezen Bedroefde, voor wien soms het zwerk scheurde en de gouden poorten van het Paradijs werden ontsloten. Want al lag in deze dagen voor Millet de wereld rondom hem als een woeste baaierd, hij aanschouwde toch de vlucht van den scheppenden geest, die als een arend rondzwierf, zoekend een plek van „rust voor het hol van zijn voet.”

In 'n worsteling op leven en dood, zooals onze vaders die streden in de jaren, toen de Spaansche gewelddoer hun aan de keel hing, werd Millet's hooge kunst geboren.

In '48 komt hij uit met zijn „Le Vanneur.” 't Volgend jaar vlucht hij met zijn gezin

voor de cholera, die in Parijs woedt, naar Barbizon. Jacques, de dierschilder, volgt hem. Corot en Rousseau wonen er reeds. Ook Diaz. Zoo zijn dan nu de groote werkers van Barbizon in elkaars onmiddellijke nabijheid en in den tijd ontstaat een hooge vriendschap naar den geest en stichten zij een geestelijke republiek met hechter grondwet dan ooit enig aardsch rijk kreeg.

Millet voelt er zich thuis, vindt de omgeving prachtig. „Mon Dieu, Mon Dieu, que

c'est beau,” zoo had hij Barbizon den 14 Juni 1849 begroet. Hier in zijn eenvoudig huisje, omrankt van klimop, kan hij gedijen. Leeft hij in vredig gezinsgeluk met vrouw en kinderen. *) Achter in den wilden tuin staat de schuur, die hij tot atelier heeft ingericht. Ver rondom is het woud met de machtige stilte, die de ziel aangrijpt en verslaat. Ginds wijkt de breede vlakte

MADAME MILLET (TEEKENING).

met den eenzamen herder om den zaaier. Op den horizon verheft zich de toren van Chailly...

Hier, aan den zoom van het bosch van Fontainebleau kan de arend der Normandische rotsen zijn vlerken ontplooiën en uitzweven in de onmetelijke ruimten van het Bekken van Parijs.

*) Millet is tweemaal gehuwd geweest. Zijn tweede vrouw heette Catherine Lemaire, van Lorient (Bretagne). Sensier zegt: „...une jeune fille l'aimait en silence; il finit par le savoir, et il épousa celle qui devait être la mère de ses enfants et la compagne dévouée de toute sa vie.”

Zij vlucht met hem in 1849 voor de cholera naar Barbizon en volgt den schilder in 1871 met de negen kinderen naar Cherbourg, als de Duitschers hun dorpie bezetten.